

V Bruseli 18. februára 2019
(OR. en)

6153/19

CFSP/PESC 96
DEVGEN 23
CLIMA 43
COPS 31
ENV 115
ONU 10
RELEX 105

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Diplomacia v oblasti klímy – závery Rady (18. februára 2019)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o diplomacii v oblasti klímy, ktoré Rada prijala na svojom 3 673. zasadnutí 18. februára 2019.

ZÁVERY RADY O DIPLOMACII V OBLASTI KLÍMY

Rada prijala tieto závery:

Naliehavá potreba zvýšiť globálnu ambíciu, posilniť multilateralizmus a účinne vykonávať Parížsku dohodu

1. Zmena klímy predstavuje priamu a existenčnú hrozbu, ktorej neunikne žiadna krajina. Svet už je svedkom mnohých ničivých dôsledkov zmeny klímy, avšak opatrenia na zastavenie tohto problému sú stále nedostatočné. Ako uviedol generálny tajomník Organizácie Spojených národov a ako sa jednoznačne potvrdilo v osobitnej správe Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) na tému Globálne oteplenie o 1,5 °C, svet nekoná dostatočne rýchlo na to, aby sa zabránilo nezvratnému a katastrofickému narušeniu klímy. V tejto súvislosti je nesmierne naliehavé posilniť globálnu reakciu na hrozbu zmeny klímy v kontexte trvalo udržateľného rozvoja a zintenzívniť úsilie o odstránenie chudoby. Európska únia je preto odhodlaná pomôcť zvýšiť globálnu ambíciu a stáť na čele úsilia o zintenzívnenie opatrení v oblasti klímy na všetkých frontoch a uznáva závažné dôsledky, ktoré zmena klímy predstavuje pre medzinárodnú bezpečnosť a stabilitu.

2. EÚ opätovne potvrdzuje svoje pevné odhodlanie dodržiavať Parížsku dohodu ako základný multilaterálny rámec, ktorým sa riadia globálne opatrenia v oblasti boja proti zmene klímy. Rada blahoželá predsedníctvu 24. konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (COP 24) k usporiadaniu úspešnej konferencie v Poľsku a víta jej pozitívny výsledok, „Katovický súbor pravidiel“ (Katowice Rulebook), ktorý vyzbrojuje Parížsku dohodu tak, aby slúžila ako účinná, funkčná a transparentná platforma na riešenie najnaliehavejších globálnych výziev, a poskytuje silný impulz pre všetky krajiny, aby pokročili a zvýšili globálnu ambíciu v oblasti klímy. EÚ je pripravená oznámiť alebo aktualizovať svoj vnútroštátne stanovený príspevok (NDC) do roku 2020, ako sa dohodlo v Paríži, pričom zohľadní ďalšie kolektívne úsilie, ktoré je potrebné vyvinúť, ako aj opatrenia, ktoré prijali všetky zmluvné strany.

3. EÚ ide príkladom tým, že svoje vlastné ambiciózne záväzky na rok 2030 pretavila do konkrétnych opatrení a právnych predpisov. Uznávajúc potrebu posilniť globálnu ambíciu začala EÚ okrem iného načrtávať svoju víziu cesty k dlhodobému prechodu na klimaticky neutrálnu budúcnosť v súlade s Parížskou dohodou. Našou úlohou je dosiahnuť tento cieľ a zároveň zabezpečiť spravodlivý prechod pre všetkých, aby sa na nikoho nezabudlo.
4. Rada naliehavo vyzýva všetky krajiny, aby sa zapojili do tohto nevyhnutného zvýšenia globálnej ambície vychádzajúceho zo zistení najnovšej správy IPCC a dialógu talanoa, ktoré preukazuje obnovené kolektívne odhodlanie dosiahnuť ciele Parížskej dohody, najmä obmedziť globálne otepľovanie na úroveň pod 2 °C, snažiac sa pritom obmedziť nárast teploty na 1,5 °C.
5. Klíma sa týka nás všetkých: štáty, organizácie, súkromný sektor, občania a všetky zainteresované strany zohrávajú určitú úlohu. Zosúladené a transformačné opatrenia sa preto musia rozšíriť na viaceré úrovne riadenia, pričom zásadnú úlohu v boji proti zmene klímy a pri vykonávaní ambiciózných riešení v teréne zohrávajú neštátne subjekty a regionálne a miestne samosprávy. Podobne bude kľúčovú úlohu pri prechode na nízkoemisné hospodárstvo a hospodárstvo odolné proti zmene klímy zohrávať ďalšia mobilizácia a presmerovanie potrebných finančných prostriedkov z rôznych zdrojov vrátane nových prispievateľov.

Klíma, mier a bezpečnosť

6. Rada je presvedčená, že zmena klímy pôsobí ako multiplikátor hrozieb a čoraz viac aj ako hrozba sama osebe a má vážne dôsledky na mier a bezpečnosť na celom svete. Rada uznáva, že najchudobnejší a tí, ktorí sa nachádzajú v nestabilnej a zraniteľnej situácii, sú najviac vystavení zmene klímy a zároveň sú najmenej schopní na túto zmenu reagovať alebo sa na ňu adaptovať. Okrem zmiernovania zmeny klímy a adaptácie na ňu patria k základným pilierom riadenia rizík v oblasti zmeny klímy aj budovanie odolnosti, potravinová a výživová bezpečnosť, znižovanie rizika katastrof, predchádzanie konfliktom a trvalo udržateľný rozvoj, najmä udržateľné riadenie strany spotreby a tiež riadenie a využívanie prírodných zdrojov a prírode blízkych riešení. Začlenenie bezpečnostného hľadiska do všetkých týchto procesov za súčasného zabezpečenia inkluzívnej účasti je nevyhnutné na zmiernenie destabilizujúcich dôsledkov zmeny klímy a jej negatívneho vplyvu na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja.
7. Radu hlboko znepokojuje zhoršovanie globálnej biodiverzity, stav svetových vodných zdrojov a ekosystémov, ako aj rastúca hrozba, ktorú predstavuje degradácia pôdy, nedostatok vody, riziká súvisiace s vodou a extrémne udalosti súvisiace s vodou. Zistenie Arktickej rady, že Arktída sa v porovnaní s globálnym priemerom otepľuje viac ako dvojnásobnou rýchlosťou, je obzvlášť znepokojujúce a má vážne celosvetové dôsledky. Rada pripomína záväzok EÚ posilniť svoju podporu zameranú na ochranu životného prostredia v Arktíde vrátane znižovania látok znečisťujúcich ovzdušie, najmä sadzí (*black carbon*). Rada podporuje komplexné a zosúladené medzinárodné úsilie zamerané na riešenie dôsledkov zmeny klímy súvisiacich s vodou v súlade s jej závermi z novembra 2018 o diplomacii v oblasti vody. Rada povzbudzuje k tomu, aby sa v rámci príslušných dlhodobých stratégií znižovania emisií prijímali opatrenia v oblasti klímy zacielené na zlepšenie stavu oceánov, a to aj prostredníctvom prírode blízkych riešení v pobrežných oblastiach a v moriach. Rada zdôrazňuje význam cezhraničnej spolupráce medzi členskými štátmi a partnerskými krajinami, najmä pokiaľ ide o posudzovanie cezhraničných vplyvov na životné prostredie, ako aj vyhodnotenia bezpečnosti vrátane jadrovej bezpečnosti.

8. Rada víta podujatie na vysokej úrovni zvolané vysokou predstaviteľkou/podpredsedníčkou Komisie 22. júna 2018, na ktorom sa zdôraznila naliehavosť a dôležitosť riešenia rizík, ktoré zmena klímy predstavuje pre bezpečnosť a mier. Účastníci potvrdili mnohé skutočné a potenciálne bezpečnostné hrozby vyplývajúce zo zmeny klímy a poukázali na kolektívnu zodpovednosť, pokiaľ ide o predvídanie týchto dôsledkov, prípravu na ne a ich zmiernenie. Rada víta ďalšie podujatia, pri ktorých sa bude vychádzať z existujúcich iniciatív, akými sú napríklad iniciatíva týkajúca sa planetárnej bezpečnosti a Budapešťiansky samit o vode v roku 2019.

9. Rada vyzýva vysokú predstaviteľku, Komisiu a členské štáty EÚ, aby zabezpečili, že nástroje na predchádzanie konfliktom, ako napríklad systém EÚ pre včasné varovanie v prípade konfliktov, zohľadnia bezpečnostné výzvy spojené s nepriaznivými účinkami zmeny klímy a rizikovými faktormi týkajúcimi sa životného prostredia a aby posilnili prepojenia medzi včasným varovaním a včasnou reakciou v rôznych oblastiach politiky vrátane posúdenia rizika a vplyvu, ako aj stratégií v tejto oblasti. Rada tiež vyzýva aktérov EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany, aby zvýšili informovanosť o bezpečnostných rizikách súvisiacich so zmenou klímy.

10. Rada víta väčší dôraz, ktorý Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov kladie na bezpečnostné dôsledky zmeny klímy, a to aj prostredníctvom špecializovaných diskusií, ktoré sa konali 11. júla 2018 počas predsedníctva Švédska a 25. januára 2019 počas predsedníctva Dominikánskej republiky. Rada víta kroky na posilnenie takejto práce v rámci štruktúr OSN uskutočnené prostredníctvom osobitného počiatočného mechanizmu s cieľom riešiť bezpečnostné riziká súvisiace s klímou. Rada naďalej nabáda BR OSN a systém Organizácie Spojených národov, aby vytvorili komplexnú informačnú základňu pre BR OSN zameranú na bezpečnostné riziká súvisiace s klímou, plne integrovali krátkodobé a dlhodobé rizikové faktory týkajúce sa klímy a životného prostredia do hodnotenia a riadenia hrozieb pre mier a bezpečnosť, a to na vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni, a aby čerpali z odborných poznatkov celého systému OSN s cieľom nájsť operačné riešenia týchto rizík a posilniť misie OSN v teréne, napríklad posilnením existujúcich mechanizmov včasného varovania.

Rok 2019 ako kritický rok, pokiaľ ide o opatrenia na úrovni OSN v oblasti klímy a trvalo udržateľného rozvoja

11. Všetky strany musia urýchlene podniknúť ďalšie rozhodné kroky. Rada so záujmom očakáva sériu podujatí na vysokej úrovni zameraných na podporu záväzkov týkajúcich sa rýchlych a ambiciózných globálnych opatrení v oblasti klímy v roku 2019. Politické fórum OSN na vysokej úrovni, ktoré sa uskutoční v júli 2019, je neoceniteľnou príležitosťou vyzdvihnúť synergie medzi opatreniami v oblasti klímy a vykonávaním Agendy 2030, čo sa preukázalo aj v osobitnej správe IPCC na tému Globálne oteplenie o 1,5 °C, najmä prepojení medzi cieľmi 13 a 16, a podporiť ich vykonávanie. EÚ tiež vyzýva všetkých partnerov, aby sa spojili a poskytli významné a pozitívne príspevky na samit o klíme, ktorý sa uskutoční v septembri 2019 pod záštitou generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov na tému „Závod, ktorý môžeme vyhrať. Závod, ktorý musíme vyhrať.“ (A Race We Can Win. A Race We Must Win) – ako aj na samit o cieľoch trvalo udržateľného rozvoja, ktorý sa tiež bude konať na začiatku 74. zasadnutia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov. EÚ považuje summit o klíme konaný pod záštitou generálneho tajomníka OSN za významnú príležitosť mobilizovať politickú vôľu na zvýšenie globálnej ambície, pokiaľ ide o ciele Parížskej dohody, a preukázať transformačné opatrenia vlád a neštátnych subjektov.

12. Opatrenia v oblasti klímy a Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, akčný program z Addis Abeby a sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof sa musia navzájom posilňovať. EÚ s potešením očakáva rok 2019 ako rok presadzovania ďalšej konvergenencie – na domácej, ako aj multilaterálnej úrovni – medzi cieľmi trvalo udržateľného rozvoja a programami v oblasti klímy. EÚ vyzýva všetkých partnerov, aby podporili prácu generálneho tajomníka OSN s cieľom priblížiť tieto aspekty. EÚ bude naďalej dodržiavať, presadzovať a chrániť ľudské práva, rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v kontexte opatrení v oblasti klímy.

13. EÚ je aj naďalej odhodlaná maximalizovať príspevok v oblasti klímy vychádzajúci z iných príslušných multilaterálnych procesov, pričom vyzýva najmä Medzinárodnú organizáciu civilného letectva (ICAO), aby urýchlene zaviedla účinný systém kompenzácie a znižovania emisií uhlíka v medzinárodnom letectve (CORSIA) a zároveň zabezpečila svoju environmentálnu integritu a aby sa na svojom ďalšom zhromaždení dohodla na dlhodobom ciele. EÚ tiež vyzýva Medzinárodnú námornú organizáciu (IMO), aby vykonávala svoju úvodnú stratégiu v oblasti emisií skleníkových plynov v súlade s teplotnými cieľmi Parížskej dohody. EÚ víta skutočnosť, že 1. januára 2019 nadobudol platnosť dodatok z Kigali k Montrealskému protokolu, ktorým sa prispeje k dosiahnutiu cieľov Parížskej dohody, a vyzýva ostatné zmluvné strany Montrealského protokolu, aby tento dodatok ratifikovali čo najskôr.

Závod, ktorý môžeme všetci vyhrať: dlhodobá stratégia EÚ

14. Rada uznáva, že obmedzenie globálneho otepľovania na úroveň pod 2 °C, snažiac sa pritom obmedziť nárast teploty na 1,5 °C, si vyžaduje, aby v nadchádzajúcich desaťročiach došlo k rýchlej a ďalekosiahlej transformácii spoločnosti, zabezpečeniu ochrany životného prostredia a hospodárskej transformácii. EÚ predloží UNFCCC ambicióznú dlhodobú stratégiu do roku 2020, v ktorej sa bude v súlade s ustanoveniami Parížskej dohody usilovať o klimatickú neutralitu, a vyzýva všetky strany dohody, aby včas predložili svoje dlhodobé stratégie.

15. EÚ bude naďalej spolupracovať a vymieňať si so svojimi partnermi skúsenosti a najlepšie postupy v rámci urýchlania ambiciózneho a účinného vykonávania politik a strategického plánovania. EÚ zdôrazňuje, že je obzvlášť potrebné, aby krajiny G20, ktoré spoločne produkujú približne 80 % globálnych emisií, ukázali svoju vedúcu úlohu a do roku 2020 predložili ambiciózne dlhodobé stratégie, ktoré budú v súlade s dlhodobými cieľmi Parížskej dohody, pokiaľ ide o opatrenia v oblasti klímy. Opatrenia v oblasti klímy už predstavujú významnú súčasť spolupráce s tretími krajinami a EÚ rozšíri svoje politické dialógy a diplomáciu v oblasti klímy a energetiky s cieľom sústrediť sa na príslušné opatrenia a povzbudiť svojich strategických partnerov k tomu, aby urýchlili prechod na klimaticky neutrálne a obehové hospodárstvo, ktoré bude odolné proti zmene klímy.

16. Rada poznamenáva, že nevyhnutný globálny prechod smerujúci k opúšťaniu fosílnych palív bude mať za následok potenciálne významné zmeny v geopolitickej rovnováhe, čo môže mať dôsledky pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ, ako to nedávno uviedla Globálna komisia pre geopolitiku energetickej transformácie (*Global Commission on the Geopolitics of Energy Transformation*). Rada preto víta skutočnosť, že Európska komisia predložila dlhodobú strategickú víziu pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo s názvom „Čistá planéta pre všetkých“. Rada zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa rokovania zamerali na rôzne spôsoby dosiahnutia klimatickej neutrality v súlade s Parížskou dohodou. Rada pripomína, že je dôležité dôkladne zvážiť ukazovatele založené na vede a dôkazoch a zároveň zabezpečiť spravodlivý prechod za súčasného náležitého zohľadnenia osobitných sociálno-ekonomických podmienok, investovania do inovatívnych technologických riešení, posilňovania postavenia občanov a neštátnych subjektov a zosúladenia činností v kľúčových oblastiach, ako je napríklad energetická a priemyselná politika, poľnohospodárska politika, výskum a finančná politika. Rada pripomína, že určovanie cien uhlíka a reforma dotácií na fosílna palivá sú kľúčovými krokmi pri vytváraní prostredia, ktoré umožní zosúladiť finančné toky so smerovaním k bezpečnému a udržateľnému rozvoju s nízkymi emisiami skleníkových plynov, ktorý bude odolný proti zmene klímy.

Ďalšie posilnenie medzinárodnej spolupráce a podpory zo strany EÚ v oblasti klímy

17. Rada vyzýva Komisiu, vysokú predstaviteľku a členské štáty, aby zabezpečili, že opatrenia EÚ v oblasti klímy sa budú zaoberať celou škálou problémov a vplyvov. Politické dialógy na všetkých úrovniach a spoločné akčné plány musia zahŕňať opatrenia v oblasti klímy. Vysoká predstaviteľka a Komisia sa vyzývajú, aby opatreniam v oblasti klímy venovali potrebnú pozornosť pri budúcom plánovaní finančnej a technickej spolupráce s partnerskými krajinami, a to aj v rámci budúceho viacročného finančného rámca.

18. EÚ a jej členské štáty sú aj naďalej odhodlané zintenzívňovať mobilizáciu medzinárodného financovania opatrení v oblasti klímy ako súčasť kolektívneho cieľa rozvinutých krajín, ktorým je spoločne mobilizovať 100 miliárd USD ročne najneskôr od roku 2020 a do roku 2025 na účely zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, a to zo širokej škály zdrojov, nástrojov a kanálov, verejných, ako aj súkromných. Sú odhodlané plniť cieľ Parížskej dohody, ktorým je zosúladiť finančné toky so smerovaním k rozvoju s nízkymi emisiami skleníkových plynov, ktorý bude odolný proti zmene klímy, v kontexte akčného plánu Komisie: financovanie udržateľného rastu. EÚ

bude pokračovať vo svojom medzinárodnom úsilí s cieľom zabezpečiť podobnú mobilizáciu finančných prostriedkov zo strany ďalších partnerov a krajín.

19. EÚ a jej členské štáty uznávajú význam opatrení a krokov, ktorých cieľom je adaptovať sa na dôsledky zmeny klímy, vrátane posilňovanie odolnosti a znižovania zraniteľnosti. Okrem toho zdôrazňuje význam spolupráce so všetkými partnerskými krajinami v oblasti adaptácie, a to najmä v najmenej rozvinutých krajinách a malých ostrovných rozvojových štátoch (SIDS), ktoré sú veľmi ohrozené dôsledkami zmeny klímy.